AYDEDE

No. 91 — 64
ÇARŞAMBA 15 Aralık 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi : 1922
Telgraf : Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Kayırma Politikası

Bakanlıklarda müşavir ve tetkik bürolarına bazı eski mebuslar veya valiler kayırılmış imiş; bu iltimaslı kimselerin vaziyetlerinden alâkalı Bakanlar bile memnun görünmüyorlarmış. Bütçe komisyonunda o memuriyetlerin ilgası istenmiş.

Şimdi iyice hatırladık: Geçen seçimde epeyce mebus nedense ya namzet gösterilmemiş yahut namzet gösterilmesine rağmen intihabı kazanamamıştı. Bu suretle bir hayli hatırlı zevat dımdızlak ortada kal[illegible] kabine müthiş bir gayrete gelmişti; hemen hemen hepsini kısa bir müddet içinde öteye beriye yerleştirmiş, gönülleri hoş edivermişti.

Muhtelif müesseselerin idare meclisi azalıklarına kayrılanların şimdilik çürük tahtaya basmadıkları anlaşılıyor. Ötekilerin, yani bakanlıklarda vazife alanların durumları kötü... Büyük bir ihtimalle yine açıklar livası olabilirler. Hattâ bütçe komisyonu sadece eski arkadaşlarının bu gün ne vazifede bulunduklarını araştırsa başka hiç bir tahkika lüzum kalmadan ilgası lâzım fuzuli memuriyetler kendiliğinden anlaşılır.

Vaktiyle II. Abdülhamit devrinde hatırlı adam kayırma işi çok daha kolaydı: Kayrılacak insanın derecesine göre - aza adedi muayyen olmıyan - bir takım şûralar, meclisler ve cemiyetler vardı.

Meselâ Şuray-ı Devlet, Meclis-i Maliye ve Maarif, Cemiyet-i Rüsumiye, Şehremaneti meclisi.. Son yıllarda daireler o hale gelmişti ki çoğu aza iskemle bile bulamazdı; zaten büyük bir kısmı da oralara ayak basmazdı; sadece maaş ve ara sıra rütbe, nişan alırdı.

Kayırma politikasının bu derece genişlemesi padişaha faydalı olmadı, Zira talepler mütemadiyen artıyor, baş ağrısı veriyordu. Diğer taraftan kayırmak da o rejimi sukuttan kurtaramamıştı.

Kayırmakla kaymaktan kurtulunsa II. Abdülhamit düşmezdi. Himaye edilemez hale gelenleri kendi akibetlerine veya şahsî teşebbüslerine bırakmak daha iyidir. Zaten böyle küçük himayelerle onların ne minnettarlığı kazanılır, ne alâkaları devam ettirilir. Daima eski parlak günlerin hasretini çekerler ve sinsi birer muhalif kesilirler.

İçlerinde tanıyıp konuştuklarımızın atıp tuttuklarına biz şahidiz.

— İkbal devrin bu kadarmış!

Deyip geçmelidir. Hattâ şimdi onu diyecek vaziyette bulunanlar bile yarın kendilerine öyle denilmesi ihtimalini hesaba katsalar iyi ederler.

AYDEDE

Korkuluk!..

İrza Tasallut Kollektif Şirketleri

Dağ, köy, kasaba derken şirket halinde kadın kaçırma hâdiseleri şehirlerde de aldı yürüdü. İstanbulun işlek bir caddesi olan Haseki'de, bir karı koca evlerine giderken önlerine 8 zorba çıkıyor.

Bunların istedikleri para değildir; kadını kocasının elinden alıp götüreceklerdir. Sekiz zorba o maksatla bizde pek rağbet gören bir kollektif şirket kurmuşlardır: Cem-mi-gafir ile ırza tasallût şirketi!

İcabederse her gün tekrarlıyacağız: Ceza Kanununun bu suçlara dair olan maddeleri muhakkak surette şiddetlendirilmeli, bir kaç kişinin birleşmesi suretiyle ırza tasallût ve kadın kaçırma suçlarına karşı mücadele imkânının en geniş şekli hâkimlerimize verilmelidir.

Yoksa tarihimize yeni bir zorbalar saltanatı faslı daha ilâve edilecek. Aşırı sağcı, aşırı solcu cereyanlarını kesmek lâzım. Fakat bu da lüzumlu!

Yeni (Çifte Saraylar)

Galatadaki somakili ve mermer sütunlu yeni maliye tahsil şubesi saraycığının şu yağışlı günlerde hali pür melâlini daha doğrusu maskara manzarasını gördünüz mü? O pırıl pırıl, henüz cilâsı üstünde lüks taşlar, tepelerine kadar çamur lekeleri içindedir; kirli iğrençtir.

Daracık caddeden bir teviye, geçen lenduha kamyonlar, otobüsler, otomobiller, yük arabaları binayı zifos sağanağına tutuyor. Öyle ki günde bütün alt cepheyi iki defa hortumlarla yıkamak lâzım geliyor.

Bittabi bu yapılamadığından zavallı saraycık gayet hazin ve şimdiden berbat bir manzara arzediyor. Yakında, biraz ötesinde ikinci bir maliye saraycığı daha yükselecektir. İnşaata hızla devam edilmektedir. Burası yeni bir (Çifte sarayiar) olacak. Olacak ama şu farkla: (Çamurlu çifte saraylar)!

Vefa Semti Hakkında

Eski ve tanınmış futbol takımlarımızdan biri olan, başlı başına stadı bulunan Vefa takımının Lik maçlarında ustaca ve kıvrak oyunlarına gazetelerde rastlıyor, taraftarı bir çok kimselerden duyuyoruz. Kulübü ilk kuran, ona bu adı takan sporcu gençlerin vaktiyle Vefa veya civarında oturdukları da mlûm...

Semte niçin Vefa denilmiş? Oranın 40-50 yıl evvelki hali nasıldı? Bu yazıda bunları anlatacağım :

Konyada doğan İkinci Beyazıt zamanında, 1490 da İstanbulda ölen Şeyh Muslihiddin Mustafa Efendi rahmetli din ve takva ehillerinden, veli mertebeli bir zat-ı mübarekmiş. Hikemiyata, tasavvufa dair risaleler, şiirler yazmış. Bir rivayete göre annesinin ismi Vefa olduğu için İbni Vefa; bir rivayette de oğlununkinden dolayı Ebül Vefa diye şöhret almış. Vefa Sultan da derlermiş.

İstanbullularca sübyan babası sayılır, gebe kadınlar hazırladıkları kundak takımlarını, Vefa meydanının az ilerisindeki türbesine götürür, sandukasının üstüne koyup bir kaç gün bırakır, doğacak masumu devletliye bağlarlardı. Çocuk dünyaya geldikten sonra yılda bir iki kere yine oraya götürülür, türbedar efendiye nefes ettirilir, tesbihten geçirtilir; dağlara taşlara Boncuk (yani havale illeti) görmemesi, tıpış tıpış yürümesi, sere serpe büyümesi için adaklar, mumlar, yağlar adanır pencerelerin parmaklığına pamuk iplikleri ilmiklenirdi.

İşte o semte Vefa denilmesi bu hazretten ötürüdür.

Havali oldum olasıya müslüman yatağıydı. Bir zamanların Vefa idadisi ve sultanisi, şimdinin vefa lisesi, fi tarihinde Mütercim Mehmet Rüştü Paşanın konağı imiş. Merhuma Mütercim lâkabının verilmesi, kaymakamlık ve miralaylığında bazı askeri talimnameleri Fransızcadan Türkçeye tercüme edişinden dolayıdır. Paşa, Abdülmecidden İkinci Abdülhamide kadar, dört padişah devrinde 5 defa sadrazamlık etmiştir.

Frenkçeye âşina, fakat alafranga gidişattan, yeni fikirlilikten hiç hoşlanmaz, pek sofu meşrep bir zatmış. Misafirlerini, ağalarını peşine takıp, kafile halinde yakındaki Şehzade camiine gider; Cuma namazlarını, Ramazan teravihlerini kaçırmazmış. Gayet muhafazakâr, idare-i maslahatçı, etliye sütlüye karışmazlardanken hem Abdülâzizin, hem de Beşinci Muradın tahtından indirilişi, sadareti zamanındadır.

Vefa meydanının yamacında sarı badanalı Nizamiye karakolu, etrafında kübera konakları vardı ; Sikkegen başı Abdülfettah Efendininki, Tütüncü başınınki, Müneccim başınınki; Musul valisi, Hukuk âlimi, baba dostumuz Hacı Reşit Paşa ile Manastır valisi Abdülkerim Paşa merhumların konakları da oradaydı.

Sikkegen, para kalıbı kazan kişi mânasına geliyor. Mahir bir hattat olan Abdülfettah Efendi Selânikte vali vekili ve mal müdürü bulunduğu sıra, Haremi şerife hediye edilen şamdanlara muvaffakiyetle ayetler hakketmesi üzerine 1854 te tedavüle çıkarılan kaime paraların kalıbını kazmağa memur edilmiş. Hırka-i saadet dairesinin; bir hayli cami, türbe ve çeşmelerin bozulan kitabelerini, tuğralarını yenilemiş; Osmani nişanının, müteaddit madalyelerin, altın liraların suretlerini kazan da o imiş.

Bu gün Ankara caddesindeki Vakıt yurdu, Vefadaki konak, Vaniköyündeki şeddadi yalı için (Selânikte aldığı, çok zengin ikinci hareminin mülküdür) derlerdi.

Vefanın, bozasiyle meşhurluğu sanıldığı kadar eski değildir. Bizim çocukluğumuzda ihtiyarlar beş on senedir türediğini söylerler; kış geceleri mahalle aralarında dolaşan, (Mrmırık booozaaam!) diye sokakları çınlatan satıcıların pekmezli bozasını methede ede bitiremezlerdi.

Vefada, şimdiki yerinin karşı tarafında bal dök yala dükkâncığı iki Arnavut kardeş işletirdi. Biraderlerin ikisi de saçlı sakallı, yaşlı ama delikanlılar gibi dinç; yanakları ap al; başlarında sakız gibi takke, sırtlarında tertemiz peşeki, kolları sıvalı.

Bozanın bardağını, bahçe kovası şeklinde emzikli tenekeye konmuşunu 20 paraya, büyüklerini 40 paraya verirler, besmeleyle doldurup sunarlardı. Hele kış sabahları sütlü saleplerine eş yoktu.

Vefa, 27 Ağustos 1918 yangını ile ta nerelere kadar silinip süpürüldü. 800 den fazla bina yandı; doğup büyüdüğümüz ev de kapı kapamaca kül olup gitti.

Sermed Muhtar ALUS

Amerika ve Ingiltere Ruhr meselesini hallederlerken
Fransa — Durunuz! Benim bir söyliyeceğim yok mu?

"L'Illustre" den

Geçmiş Günler Nerede?

Üç arkadaş kahvede oturuyorlar.

Birincisi içini çeker.

İkincisi daha derin iç çeker. Üçüncüsü inler.

Bitişik masada oturan tek bir adam dayanamaz :

— Adam !.. der günün meselelerini konuşacağınıza, biraz da eski zamanlardan bahsetsenize !

AKLIMDA KALANLAR

Klemansonun Evi

Zannetmiyelim ki yalnız bizdedir. Pariste de bazı nezaretlerde nazırın ikametine mahsus dayalı döşeli bir daire vardır. Nazır burada oturmak isterse müdür ona daireyi teslim eder ve eşya defterini imzalatır. Gittiği zaman da bu deftere bakarak evi tesellüm eder Yalnız bu her nazırın mutlaka daire-i mahsusada oturması lâzımdır demek değildir. Bir çoğu kendi hanesini resmi konaklara tercih eder, evinden ayrılmaz.

Hele Fransada böylesi daha doğrudur. Bu doğruyu görenlerden biri de Mösyö Klemanso idi. Şöyle meşhur bir hikâyesi vardır:

Taşradan Parise gelen ihtiyar Fransızın biri, hemşehrisi olan Mösyö Klemansonun bulunduğu nezarete gider, görmek ister :

— Yoktur ! derler.

— Neredthough, acaba biliyor musunuz? der.

— Olsa olsa evindedir ! Cevabını verirler.

— Nasıl evindedir, burada oturmuyor mu, hâlâ nazır değil mi? Sualinde bulunur.

— Evet hâlâ nazırdır, fakat hâlâ otuz senedenberi ikamet ettiği (Rue Franklin) deki apartımanında oturur (Bu apartıman bu gün Klemanso müzesidir ve olduğu gibi durur.) haberini söylerler.

Herif hayretlerle baş hademenin yüzüne bakar ! Ondan da şu malûmatı alır (Mösyö Klemanso bize yalnız şemsiyesini getirir ve götürür. Başka bir zahmeti yoktur !)

S. M. S.

Maskeli kıyafet balosunda

Radyo — Sayın dinleyicilerimiz ! Şimdi haber aldığımıza göre hayvanat bahçesinden bir goril maymunu kaçmış, nereye gittiği henüz anlaşılamamıştır.

"Marius" den

Siyasî Sözler

★ Tahtın arkasında bizzat kralın kendisinden daha büyük bir şey vardır.

Pitt (1708-78)

★ Bir krala çarptığınız zaman onu öldürmelisiniz.

R. W. Emerson (1804-81)

(Palto hakkında bir makale yazan gence.)

★ Partisiz parlemanter hükûmet imkâsızdır.

B. Disraeli (1804-18)

★ En nihayet hocalarımızı yetiştirmemiz lâzım geliyor.

Robert Lowe (1811-92)

(Hükûmetin reform programına telmihen)

★ Hakikat kadar kuvvetli ve ekseriya onun kadar garip hiç bir şey yoktur.

Daniel Wester (1782-1852)

★ Lâtin tarihçileri yalandan başka bir şey anlatmazken, büyük Grek tarihçileri umumiyetle hakikatten başka bir şey konuşmadılar.

Charles James Fox (1749-1806)

Tercüme eden : Şadi Usal

Basıldığı yer : TAN Matbaası

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 64 —

Saatlerim sayılıydı — Gazetemin neşriyatını Ankara lehine çevirmek elimdeydi ama, ne faydası vardı, bitaraf kalmayı tercih ettim — Ali Kemal Beyin tevkifi hâdisesi — Refet Paşanın İstanbula geldiği gün ben ceza mahkemesinde şahitlik yapıyordum — Dövülmekliğime ramak kalmıştı — Güya ben Nermin Hanıma tutkunmuşum ! — Mihran Efendinin camları inince

Lakin mektepten soğudum; üç ay sonra bir daha dönmemek şartiyle evime avdet ettim. El'an rüyalarımın en korkunç, en terletici kısmını mektepteki leyli hayatımla Mekteb-i Hukukun duhûl imtihanları teşkil eder. Bereket fena rüyayı pek nadir görürüm. Her ne ise işte bu defa Aydedenin intişarına müsaade için müracaat ettiğim zat, bu, bizim eski müdür-i sani Mösyö Feuillet idi.

●

Sansör meclisinde İngiliz murahhassının itirazına, İtalyan memurunun bitaraflığına karşı Fransız murahhası hakkımı müdafaa etmiş, bir istisna olarak müsaade verilmesini temin eylemişti. Bu beşaretli haberi aldığım dakikadaki sevincimi tarif pek müşkül : Dünya benim olmuştu; eteklerim zil çalarak tünel meydanında koşuyordum. Derken haber matbaaya da aksetti. Ali Kemal Bey telefonla bana nasihat veriyordu : "Mirim, diyordu, vallahi zarar edersin, bu aldığım da kazanamazsın, gel, şu sübheli teşebbüsten vazgeç !" Hattâ sade kendisi söylemekle kalmadı, sevdiğim ahpaplar üzerinde de amâl-i nüfuz ve onları da irşada sevketti. Ben dinlemedim. Mihran Efendiye gelince o, kârın kokusunu uzaktan almıştı, iştirâk teklif etti, kârdan bir kısmını ona terk şartiyle muvafakat ettim; gazetenin tab'a, tertibe, masrafa ait kısımlariyle kendisi meşgul olacaktı; lâkin âmir her hususta ben idim.

1338-1922 Kânunusanisinin ikinci günü (Aydede) çıktı. İlk ay, iptidaî masraflar tesviye edilmesine rağmen kâr olmuştu; binaenaleyh geçinme cihetinden nefes almıştım. (Aydede) nezih bir gazete idi, resimlerinde de nezahate riayet ederdim.

●

Öyle olmasına rağmen Dahiliye nazırı bulunan Ali Rıza Paşa o tatlı, terbiyeli, canım gazeteyi âdeta muhill-i edep ve hayâ addediyor, boyuna sansör memurlarını sıkıştırıyordu; onlar da çiziyorlardı, çiziyorlardı ama ecnebi memurlar, üstüne (İpka) yı derhal bastırıyorlar, nazıra meydan okuyorlardı. Saraydan da kulağıma bir, iki fısıltı gelmiyor değildi. Lâkin ben ona da aldırmıyordum. Vahdeddin Hanın yazılarımı lezzetle okuduğunu bilmem başka fasıllarda yazdım mı idi? (Aydede) çıkarken bana abone bedeli olarak iki yüz lira göndermişti; parayı bir tarafa atıp saklamıştım, İstanbulu terk ederken vapur biletimi padişahın o yüzerlik iki banknotiyle tedarik ettim; bu, acaip bir tesadüftür.

(Aydede) tutmuştu; ben başında bulundukça yaşıyacak ve sahibini de yaşatacaktı. Ama biliyordum ki saatlerim sayılı, gazetemin ömrü de mahduttu. Siyaseti derinden takip etmekle bareber İstanbuldaki hükûmetin can çekiştiğini, Anadoludakilerin canlandığını görüyordum. Bittabi, ölü gömülecek, diri yerine geçecek, bana da gurbet yolu görünecekti. Bu mukadder idi. Binaenaleyh fırtınaya intizaren mütevekkil, huzurlu duran tabiat gibi ben de mukadderata nefsimi bırakmış, sakin ve çarpıntısız bekliyordum. Gazetemin cidden bitaraf bir mesleki vardı; bunu Ankara lehine çevirmek elimde olmakla beraber, ne faydası olacaktı ve çirkin de duracaktı, lüzum görmüyordum. Önümde bir çile devresi daha açılacaktı, gözlerimi kırpmadan bu tehlikeye uzaktan bakıyor ve dudaklarımı sıkmadan o azaba tahammülü göze aldırıyordum.

Nihayet bildiğimiz işler oldu. Mehmaemken hazırlıklı duruyordum. Talih bir gün bavulları bağlamak emrini de verdi. O macerayı bundan sonraki bapta okuyacağız.

●

10

Ali Kemal Beyin tevkifi hâdisesinden na ıl haberdar edildim?

Rafet Paşanın İstanbula geldiği gün ben Üsküdarda, Ceza mahkemesinde şahit sıfatiyle dinlenmekte idim. Ömründe mahkemeye işi düşmemiş olan bir adam için bu, cidden, bir sui tesadüftü. Bari sebeb-i davetten haberdar olsaydım... Hayır; bir gün mahkemeden matbaaya celp geldi, aldırmadım. Derken arkasından ihzar varakası yetişmesin mi? Bittabi icabet icabediyordu. Şehir bayraklar içinde kıpkırmızı, gök masmavi, güneş şıkır şıkır, hülâsa lâtif, nefis bir manzara.. Ben Üsküdarın yolunu tuttum; mahkeme kalemine baş vurdum, dava nedir, diye sordum.

— Nermin Hanımın bilmem ne Beyler aleyhine ikame ettiği darp ve tahkir davası :

Dediler. Nermin Hanım da kim? Birden aklıma gelmedi; sonra hatırladım; size de anlatacağım : Eylûl içinde bir akşam, iki üç aile Kadıköydeki Park sinemasına gitmiştik. Arka taraftan en kaba, en şeni kelimelerle küfürler işitildi. Merakıma galebe edemedim, gittim, baktım : Bir kadınla bir genç çocuğun dört beş sarhoş etrafını almış bağırıyorlar. Kadına öyle küfürler atıyorlar ki tulumbacılar işitmekten haya eder. Park sineması bir aile sineması idi ve Kadıköyünün hanımları, hanım kızları saf saf bahçeyi dolduruyordu. Kafam attı, kadının, erkeklerin kimler olduğunu bile sormağa yahut tanımağa meydan kalmadan içlerinden birine :

— Canım, efendim, dedim, burada bu sözler yakışık almaz, gidip meseleyi dışarıda hallediniz !

●

Bu müdahalem sarhoşları çıldırttı, kadını bırakıp hep birden üzerime yürüdüler; hepsi beni tanıyorlarmış... Etrafımı aldılar : Sen bir âdi karının işine ne karışıyorsun? diyorlardı.

Meğerse o kadın Kadıköyünün maruf bir siması ve bunların eski dostu imiş; paralarını mı yemiş, aldatmış başkalarına mı yüz vermiş veya bunlar mı ona balta oluyor, yolmak istiyorlardı, karışık bir iş... Hay Allah lâyıkını versin, üstüme esmayı sıçratmıştım. Dövülmekliğime ramak kalmıştı.

Ne yapayım? Ne diyeyim? İşin içinden nasıl sıyrılayım? Hâlâ da mertliğe leke sürmüyor, kafa tutmakta devam ediyordum. Otuz, kırk kadar adam, yanımızda vakaya şahit oluyor, tahlisime koşmayı aklından geçirmiyordu. Polis ise meydanda yoktu. Korkulu beş, on dakika geçirdim; nihayet şirretler dayağa cesaret edemediler, "Sana biz yapacağımızı yaparız, görürsün!" tehdidiyle ayrıldılar.

●

Onlar ayrılmış idiler ki vakayı seyredenler yanıma yaklaştılar; beni cesaret ve müdahalemden dolayı tebrik etmesinler mi? Yahu, efendiler, madem ki ben haklı idim, bahçedeki aile hanımlarına hizmet etmiştim ve tek başıma kalmış, şu hayırlı hareketimden dolayı tecavüze, tehlikeye uğramıştım... Sizin eliniz armut mu devşiriyordu; beni kurtarsa idiniz ya?

●

Bu ders aklımı başıma getirdi; bir daha mecmu-u nâs olan mahallerde doğrudan doğruya şahsıma tecavüz olmadıkça hiç bir işe müdahalede bulunmamağa karar verdim.

(Devamı var)

— Merak etmeyin yahu, bir şey yok. Radyoda temsil veriliyor !

KİRPİNİN dedikleri

İlk Tepki - İlk Tekme

Mecliste yahut şurada, burada da beyanatta bulunarak hükûmet erkânı diyeceklerdir ki :

— Lüks vergisi hayat pahalılığına sebep olmıyacak şekilde hazırlanmıştır. Gazeteler işi incelemeden aleyhte söylenip duruyorlar.

"Hayatı ucuzlatacaktır!" demediklerine şaştığımızı itiraftan sonra başımızdan geçen bir ufacık alışveriş hikâyesini nakledeceğiz.

Lüks vergisi henüz kanun mahiyetini almamıştır, bir tasarıdan ibarettir; yani hükûmetin kasasına lüks saydığı mal ve eşyadan henüz on para girmedi. Fakat tüccar çoktan vurmağa başladı ve biz çoktan vurulmaktayız. İşte misali :

Evde tane karabiber bitmiş. Zaten biz onun toz halindekini - bayatladığı, rayiha ve hassasını kaybettiği için - kullanmayız; küçücük bir hususî değirmende hemen çeker, taze taze istihlâk ederiz. Zevk sahibi müstehlik olmak bir marifettir.

Akşam üzeri dükkâna uğradım; âdetim üzerine 50 gramlık aldım. Dükkâncı bu 50 gramlık biberi 100 kuruştan hesap etti.. Daha dün, biber lüks vergisi tasarısına girmeden önce 50 kuruşa, yani gramı 1 kuruşa idi !

Sesimi çıkarmadım ama dükkâncı kendiliğinden izah etti :

— Kilosu artık 20 lira. Bize daima kilo başında 2 lira kalıyor. Daha çıkmadan kime yaradı lüks vergisi? Tüccara !

Toptancı ve belki de perakendeci çoktan zammı koymuştur ; hem de hükûmete o zammı ödeme mecburiyetine henüz girmeden..

Ayrıca hükûmet zammı galiba yüzde 10, bilemedin 20 olacak. İdhalâtçı zammı eski fiata bir misli nisbetinde ! Kanun çıkıncaya kadar o tüccar bizden on senelik hükûmet zammını kazanmış olacak.

Çocukluğumuzda kaygusuzca söylediğimiz :

Kara biberim; top şekerim !

Türküsü bile derhal biber ve şeker zamlarını hatırlatıyor, hepimizi dilhun ediyor.

İşte lüks vergisinin piyasadaki ilk tepkisi... Daha doğrusu tekmesi, hattâ çiftesi !

Maliye Bakanının bu işlerden haberi olmasa gerek. Lüks vergisi kanununu müdafaada devam etsin. Şu biber misali ortada : Şimdiden ağzımızın yandığını ona anlatamayız; netekim şekerden ağzımızın tadı kaçtığını hâlâ kimseye anlatamadık.

Görülüyor ki hükûmet lüks vergisiyle tüccarı kayırıyor, ihtikârı teşvik ediyor. Devlet yüzde 10, nihayet 20 alacak, tüccar çoktan 100 almağa başladı.

Bu kanunlar kabul edildikten sonra yine bir fırsatını düşürüp gel de ödenekleri tekrar arttırma ! Sözüme mim koyunuz.

KİRPİ

Dostlar alışverişte görsün kabilinden yeni gemiler alınıyor

"Gazeteler"

— Hollandadan gelen şehir içi vapurlarının sürati 31 sene evvelkilerinin aynı imiş !

— Elbette öyle olacak. Oteki gemileri mahzun etmenin mânası var mı?

SON SÖZLERİ NE OLACAK?

Molotof — Veto !.

Churcill — Victory !. (Eliyle V işareti yaparak)

Truman — Bu sefer öteki ekseriyet tarafından seçiliyorum.

Lütfü Kırdar — Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden...

Atıf İnan — İnanamıyorum !.

Recep Peker — Milletimin kalbinde yaşıyacağım.

Celâl Bayar — Ey Türk gençliği !. Demokrasi fikrini sana emanet ediyorum !

Falih Rıfkı Atay — Atmakla tutmakla geçti ömür...

Hasan Saka — Bana itimat ediniz'

S. U.

Bir dokun..

Yanılıyorsun Ya Mevta !

"Ölüler zannederlermiş ki diriler her gün baklava, börek yiyorlar" diye bir söz vardır. Öbür dünyaya göçmüş fânilerin, geride kalanlar hakkındaki bilgisizliklerini çok görmiyelim, zira diriler arasında öyleleri var ki, kendilerinden gayrısının halinden katiyen haberdar değiller, ufacık bir alâka dahi göstermiyorlar.

Bizim gibi diri bir ahpap vasıtasiyle tanıştığım yine bizim gibi diri Âdem oğullarından birinin mükellef döşeli yazıhanesinde oturuyoruz. Kendisi ayak ticareti ile meşgulmüş. Vaktiyle uzun müddet memuriyet yapmış ve günün birinde tesadüfün sevkiyle ticaret balına parmağı dokunmuş; ballı parmağını paslı diline sürüp tadını alınca işi değiştirmiş, memuriyetten çekilip alışverişe dalmış. Sonradan görmüşlük, suratından akıyor. Etrafındakilere tepeden bakıp karınca gibi gören bir hali var. Bana döndü :

— Anlat bakalım, Beyefendi, sizin işler nasıl gidiyor?

— Eh, şöyle böyle yuvarlanıp gidiyoruz işte.

— Hep öyle, azizim. Ömrümüz didinmekle geçiyor. Fakat gazeteciliğin kazançlı bir meslek olduğuna şüphe yok. Ara sıra gazetelere yazı yazmayı düşünmüyor değilim ha. **Burada bir çok vakitlerim boş geçiyor. Otururken kalemi elime alıp bir şeyler yazsam** herhalde oradan da bir kazanç kapısı açılır ammaa...

Dudak büküp yüzünü buruşturarak ilâve etti :

— Biraz sıkıcı, yorucu iş... Öyle değil mi?

— Evet, dedim, çok yorucu meslektir.

Elini kaldırdı :

— Yoook, öyle söyleme, azizim. Herkes kendi mesleğinden şikâyetçidir amma bu şikâyete sizin hakkınız yok. Her ne kadar kafa yorup göz nuru döküyorsanız da emeğinize göre para kazanıyorsunuz.

Gülümsediğimi görünce göz kırptı :

— Ne gülüyorsunuz, Beyefendi? Yalan mı söylüyorum?

— Hayır yalan değil, yanlışlık olabilir.

— Sormak ayıp olmasın amma, doğru söyle, ayda ne kadar kazanıyorsun?

Bu esnada yine ensesini katmerlendirerek yazıhanesinin lüks döşemesine göz atışı benim de gururumu gıdıkladı, onun tahmininden aşağı düşmemeğe karar verdim, bu günkü kazancımın bir mislinden de fazla bir rakam söyledim. Yeni ahpap boynunu uzattı, gözlerini tekerlek tekerlek açarak :

— Neee?.. dedi. Sahi mi söylüyorsun?

Ben daha mağrur bir eda ile gerdan kırdım :

— Öyledir, bayım. Bizim mesleğin ağırlığını biraz eyvel siz de tasdik ettiniz ya !

Gözleri biraz daha açıldı :

...n sefaleti !

Lük...

— Lâtifeyi bırak, Beye...
Hakikaten ayda bu kadar mı...
nıyorsunuz?

Cevap makamında katmer...
gururla hafifçe başımı salla...
Dirseklerini masaya dayayıp...
maklarını birbirine kenetledi...

— Peki amma siz nasıl b...
sürüyorsunuz, Beyefendi?

Meğer çalımlanmağa istidadı...
varmış da elverişli bir ...ha bul...
mıyormuşum ! Bizim ahpabın ...
şaşkınlığı koltuklarımı büsbütü...
kabarttı, dudaklarımı azametli bi...
tebessümle kıvırdı :

— Fazla lüksten pek hoşlan...
mam amma...

Derken karşımdakinin titre...
şen sesi, lâfımı ağzıma tıktı :

— Lüksü bırak, Beyefendi !
nasıl yaşıyorsunuz? Yemek de...
yemiyorsunuz? Bu kadarcık ...
için çalışır mı insan?

Tepemden bir kazan su dö...
müş gibi ürperdim, kısık bir ...
le cevap verdim :

— Eh, ne yapalım? Bu mes...
te benim para sermayem olma...
için...

Parti...

Demokrat Parti Fatih i...
rada Celal Bayarın konuşm...
munmdır; iktidarın da, mu...

Celâl Bayardan cevaplan...

"C.H.P. nin komünizm de...

Bir çok vesilelerle komü...
ağır ve acıdır. Fakat, çatısı ...
deve, hem kuş olmak iddias...
hareketlerden dolayı rahatsı...
kendisine muayyen bir vec...

Bu kongrede ileri sürüle...

**a) Diplomatik pasaportla...
yapılıyor.**

**b) Belediye Köprüler m...
yaptırılmış, beri taraita da ...**
hariciyede bir, iki memur...
hücum için bir sebep olma...

Yalnız, 23 sene, hayır ve...
tisinde aramağa alışmıştır. S...
kadar belli başlı mesele var...

Fatih İlçe kongresinde s...
liği için atılmış ciddî hiç bir ...

...n sefaleti!

Lük...

— Lâtifeyi bırak, Beye... kikaten ayda bu kadar mı... orsunuz?
Cevap makamında katmer... urla hafifçe başımı salla... seklerini masaya dayayıp... klarını birbirine kenetledi...
— Peki amma siz nasıl b... ıiyorsunuz, Beyefendi? ...eğer çalımlanmağa istidadı... mış da elverişli bir ...aha ... ormuşum! Bizim ahpabın ... zınlığı koltuklarımı büsbütü... artılı, dudaklarımı azametli bi... essümle kıvırdı:
— Fazla lüksten pek hoşlan... n amma...
...erken karşımdakinin titre... sesi, lâfımı ağzıma tıktı:
— Lüksü bırak, Beyefendi! ...l yaşıyorsunuz? Yemek de... ...iyorsunuz? Bu kadarcık ...s çalışır mı insan?
...epemden bir kazan su dö... gibi ürperdim, kısık bir ...evap verdim:
— Eh, ne yapalım? Bu me... ...enim para sermayem olm... ...

Karşımdakinin sesi gürleşti:
— Para sermayesi ne demek...ş, Beyefendi? Ben de işimi ser...ye ile yapmıyorum ki. Lâkırdı ...talanın malını illâna devrede... ticaret yapıyorum. Fakat si... bir ayda kazandığınız parayı ...bir günde kazanmazsam yaşı...nam.
...ezeledim:
...Yemek her günkü çalışma... bu...se bu kadar para kazandırı... ...er gün çalışmağa ne lüzum ...ızım? Senede bir kaç iş ...k elverir.
...dik yüzüme bakarak bir ...defa yutkunduktan sonra ho...rdandı:
— Hayret! Sizin bu dünyada ...adığınıza inanamıyorum.
...azinaneden çıkınca bitişikteki ...s pastacı vitrininin önünde o...zlarını kaldırıp yutkunan pej...rde kılıklı çocuğa baktım, gay...ihtiyari mırıldandım:
— Yanılıyorsun, yââ mevtâ! ...ları ben de yemiyorum!

Cemal Refik

Kanuna Hürmet

Avusturya veliahtı Rodolphe - ki meşhur Mayerling faciasının kurbanıdır - karısı Prenses Stéphanie ile İngiltereyi resmen ziyarete gidecek, Kraliçe Viktorya'ya üç gün misafir olacaktı.

Fakat Prenses, sevgili köpeğinden ayrılmak istemiyor, köpeklerin İngiltereye girmesi karantineye tâbi tutulduğundan beraberinde de götüremiyordu.

Nihayet bir çare buldu: İngiltere Kraliçesine hususi bir mektup göndererek köpeği için ithal müsaadesi verilmesini istedi. Muvafık cevap alacağından emindi. Halbuki Kraliçeden şu cevap gelmişti:

"Mevkiim, memleketin kanunlarına karşı koymama müsait değildir."

Her Halde Susmamalıyız!

Yanlış, hattâ yalan çıkmasını candan dilediğimiz bir habere göre Adana barajını gözden geçiren Amerikalı mütehassıslar hükûmete verdikleri raporda bu barajın işe yaramıyacağını, zira hatalı yapıldığını, islâhı imkânı da olmadığını bildirmişler.

Umumî efkârı çok müteessir ettiğine şüphe olmıyan şu kötü haberin acaba aslı var mı? Bizi o hususta ancak hükûmet tenvir edebilir.

Doğru ise doğruyu söylemekten çekinmemeliyiz. Nasıl ise halka izahat vermek zorundayız.

Yalansa vakit geçirmeden çıkarılacak bir tekziple vatandaşları sevindirmeliyiz.

Herhalde susmamalıyız!

Yeni Vecizeler

★ Yaşasın namuslu adamlar! Bunlar ötekilerden azıcık daha iyidirler.

★ Müsavatın fenalığı şudur: Biz onu daima kendimizden yüksek olanlarla bir olmak için isteriz.

Meclis Riyaset Makamı

Bizim Büyük Millet Meclisi riyaset kürsüsü, dünya kürsülerinin en hassas, daha doğrusu alınganlarından biridir. Buluttan nem kapar, "Ağzının üstünde burunun var" denilmesine bile mâna verir.

Sözler riyaset makamınca tashih, tadil ve islâh olunur. Reis, bilhassa sayın Feridun Fikri, o işin pek ehlidir, titiz bir ustasıdır.

İkide bir söz düzeltir; sözleri red yahut tefsir eder. Meselâ geçen gün bir mebus şöyle demişti:

"— Bakanlarımız nedense i'rabda yerleri olmıyan beşinci sınıf milletvekillerine cevap vermek istemiyorlar."

Düşünsel hemen atıldı:

"— Böyle bir şey yoktur. Birinci, ikinci, üçüncü sınıf diye bir tasnif mevcut değildir."

Filvaki mebusun o sözleri arkadaşlarına karşı pek nazik sayılamaz; lâkin reislik makamının mudahalesini icabettirecek kadar da ehemmiyetli addolunamaz. Böyle sözleri yine milletvekilleri cevaplandırır. Başka parlâmentolarda ekseriya kimse aldırmaz; gülümsenip geçilir. Her sözü ciddiye almak âdet değildir. Elbette ki sınıflı mebusluk yoktur.

Yine aynı celsede aynı mebus:

"— Eğer Bakan istihfafkâr bir eda ile konuşmasa idi..."

Gibi bir cümle sarfetti. Eder a... Bu onun bir görüşüdür; lüzum görürse Bakan bizzat cevabını verir. Hayır. Düşünsel fırsatını kaçırmıyor:

"— Hiç bir bakan ve hiç bir milletvekili Yüksek Meclis önünde istihfafkâr bir tavır ve edada bulunamaz!"

Diye ortaya âdeta bir Anayasa maddesi koyuyor. Hattâ onu da kâfi bulmuyor; daha keskinleştiriyor:

"— İstihfafkâr olamaz, olmamıştır ve olmamakta berdevamdır!"

Ne oluyoruz? Bir mebus bir bakanın tavır ve edasını istihfafkâr telâkki etmiş. Söz Bakana düşer; nitekim bakan da cevap vermemiş değildir:

"— İstihfafkâr olamaz; başka... Ben olmadım!" demiştir.

Riyasetin, milletvekilleri arasındaki sözlü münasebetlere bu derece karışması, o Büyük Meclisin şiarına, avsafına ve üstün mevkiine pek uymadığını sanıyoruz.

Meclis reisleri ancak pek gerektiği ve müzakere düzeni bozulma tehlikesi gösterdiği zaman konuşmalara müdahale ederler. Pek iyi hatırlarız: Meşrutiyet meclisinde reisler sadece müzakereyi idare etmeğe bakarlar, söz tashihleri ve tevilleriyle uğraşmazlardı.

Bizimki hürmetle bir dikkati çekiş ve dostça bir hatırlatıştır. Sözümüze kulak asılsa da olur, asılmasa da... Zira teferruat kabilindendir. ★

Memleketimize gelen verem mütehassısı, kendisine verem istatistiklerinin gösterilmediğinden şikâyet etti. "Gazeteler"

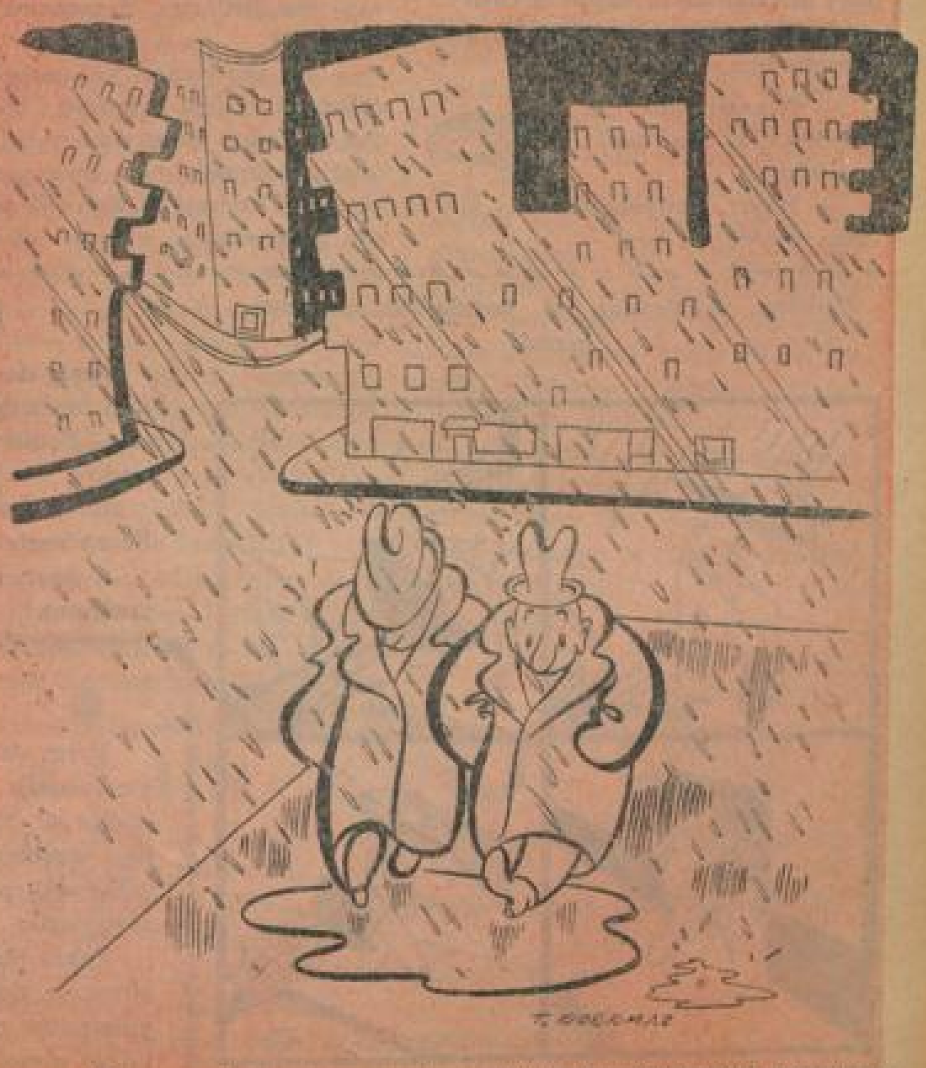

— Verem mütehassısına neden verem istatistiklerini göstermemişler?
— Sekte-i kalpten gitmemesi için olacak!

... Partisi ve Halk

Demokrat Parti Fatih il... ...inde yapılan görüşmeler, üzerinde dikkatle durulmağa değer. Bu...
...a Celâl Bayarın konuşma... ...ade, vatandaşların aydın bir zihniyetle ileri sürdükleri meseleler
...nımdır; iktidarın da, mu... ...le şapkalarını önlerine koyarak derin derin düşünmeleri icabeder.
Celâl Bayardan cevaplan... ...steğimiz halde gazetelerde aksini göremediğimiz bir sual şudur:
"C.H.P. nin komünizm de... ...enimsediğini kim iddia edebilir?"
Bir çok vesilelerle komü... ...e aldığını gösteren bir parti hakkında ileri sürülen bu itham, çok
...r ve acıdır. Fakat, çatısı ...dun muhtelif unsurlarını toplamak gayretkeşliğini gösteren; hem
...e, hem kuş olmak iddia... ...an, bu sebeple de mensuplarından bazı kimselerin yaptığı nahoş
...eketlerden dolayı rahatsı... ...k Partisi, bu itham karşısında bilmeyiz derlenip toparlanmak
...disine muayyen bir vech... ...lüzumunu duyar mı?
Bu kongrede ileri sürüle... ...lik ve dedikodu mevzularından ikisi de şudur:
a) Diplomatik pasaportla ...ltın kaçakçılığı haylı merhale katetmiş, şimdi sefaret çantalariyle
...ılıyor. ...susi araba verilmiş, şoförüne de Samatyada bir ev, altına garaj
b) Belediye Köprüler mü... ...tanatiyle mücadele ediyorlar.
...rılmış, beri tarafta da ... ...yolsuzluk, belediyenin mânasızlığı haddi zatında iktidar partisine
...riciyede bir, iki memur... ...dir.
...um için bir sebep olmam... ...ece kendisinden geldiğini gören halk, bütün mes'uliyeti Halk Par...
Yalnız, 23 sene, hayır ve ... zarfında da başta 7 Eylûl kararları olmak üzere iç açmıyan ne
...nde aramağa alışmıştır. S... ...tisi hükûmetleri tarafından memlekette tatbik edilmiştir.
...ar belli başlı mesele vars... ...ister istemez mazur görmek lâzımdır: Çünkü zihniyetin değişik...
Fatih ilçe kongresinde s... ...ilmemektedir.
...için atılmış ciddî hiç bir ...

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

— 28 —

Cevap alamayınca yengeç kıskacını andıran parmaklariyle genç kadının omuzunu sıktı :

— Biraz evvel yaptığına sen de pişman oldun ya, hanım kızım! Boğazın manzarasına, denizin güzelliğine o kadar hayran kaldın, öyle daldın ki benim sözlerimi bile duymuyorsun. Halbuki demincek gazinoya girmek istemiyordun, ille eve döneceğim diyordun.

Otomobilde beni beyhude yere üzdüğünü sen de anladın şimdi, değil mi yavrucuğum?

Firdes cevap vermiyor, kulağının dibinde söylenenleri duymuyormuş gibi dalgın dalgın denize bakıyordu. Hamiyet Hanım sandaliyesini gıcırdatarak biraz daha eğildi, elini omuzundan aşağıya uzatıp göğsünü gıdıkladı :

— Seni yaramaz seni! Aklın sıra nazlanarak beni üzmek istiyorsun değil mi? Evlâtların nazı, anneleri üzer mi hiç? Madem ki bir defa ben sana "Evlâdım" dedim, bundan sonra nazlarına da, niyazlarına da seve seve katlanmak boynumun borcudur. Artık ben, senin saadetin için yaşıyorum. Sen de bunun böyle olduğunu biliyorsun tabii.

Şehadet ve orta parmaklariyle Firdesin yanağını makasladı :

— deniz buradan kaçmaz, şekerim. Şimdi dön de muhabbet edelim. Denizin asıl güzelliğini iki bardak bira içtikten sonra anlıyacaksın.

Bu sözler üzerine genç kadın sert bir hareketle başını çevirdi :

— Ne münasebet? Hiç bir şey içmem ben.

— O nasıl söz? İçmeden olur mu, yavrucuğum?

— Hayır, katiyen içmem. Hemen gideceğim ben.

30—XXXIV

Kalkmağa davranırken Hamiyet Hanım omuzuna çöktü, ciddi bir eda ile kulağına eğildi :

— Sen çıldırdın mı, kızım? Yaptığın şeyin farkında mısın?

— Ne varmış yaptığımda? Eve döneceğim. Sizin evden de bunun için çıkmıştım.

— Dur, yavrucuğum telâşı bırak da beni dinle! Burası nasıl bir yerdir, biliyor musun?

Azarlar gibi cevap verdi :

— Hayır, böyle yerlerde oturmağa alışık olmadığım için burasını bilmiyorum, öğrenmek de istemiyorum.

Hamiyet Hanım yine o müşfik tebessümü ile sesini tatlılaştırdı :

— Aman, aklını başına al, gözümün nuru! Yaptığın şu hareketlerle kendini ateşe attığının farkında değilsin sen.

— Ne diye kendimi ateşe atıyor muşum?

— Ben de sana onu anlatmak istiyorum, iki gözüm yavrucuğum! Burası temiz, samimi bir aile gazinosudur, İstanbulun en namuslu, en zengin aileleri gelirler. Garsonlar senin hareketlerinin farkına varırlarsa, maazallah...

— Ne var? Farkına varırlarsa ne olurmuş yani?

— Sus, yavrucuğum. Söylemeğe dilim varmıyor vallahi. Senin şu halini görürlerse çok fena olur.

— Neden fena oluyormuş? Evime gitmek ayıp mı?

— Seni mimlerler, sevgili yavrucuğum. Allah muhafaza buyursun, namusuna dokunur bu iş.

— Ne dediniz, namusuma mı dokunur?

— Ne sanıyorsun ya, a benim evlâdım? Güya evlendin sözüm ona ev kadını oldun da herşeyi öğrendin zannediyorsun ama yanılıyorsun, Firdesçiğim. Sen çok gençsin, görgüsüzsün, toysun, dünyanın kaç bucak olduğunu bilmiyorsun, hanım kızım. Burada senin yaptıklarını, desturun, kötü kadınlar yapar. Senin bu hareketlerinin farkına varırlarsa; "Haa, demek ki bu bir aile kadını değilmiş de yosmanın biri imiş, burada dostuna cilve yapıyor" derler. Aman, Cenabı Hak muhafaza buyursun.

Yine yanağını okşıyarak sesini ağırlaştırdı :

— Dikkat et, Firdesçiğim. Burada samimî bir aile halinde oturacağız. Meselâ seni, Şevki Beyin hanımı ve yahut nişanlısı, beni de annen zannedecekler. Bunun için de daima bize uyman lâzım. Beraber yiyip içeceğiz, tatlı tatlı muhabbet edeceğiz, sonra yine beraberce kalkıp gideceğiz.

Gözlerini süzüp baygın baygın bakarak başını sallıyor :

— Şimdi senin yerinde başka biri olsaydı, vallahi de, billâhi de; "Haydi, hangi cehenneme gidersen git!" diyerek sırtımı çevirirdim, yüzüne bile bakmazdım. Gel gelelim, bir defa sana evlât dedim. Ciğer parem diyerek bağrıma bastıktan sonra senin her şeyini ben düşüneceğim, şeker Firdesçiğim. Haydi bakalım, sözlerime iyice kulak ver, beni daha fazla üzme, yaramaz kız!

Ce. Re.

(Devamı var)

Maliye Nazırı Olacak Çocuk

Clemenceau bir ilk okul ziyaretinde küçücük çocuklardan birine sorar :

— 4 ve 4 ne eder?

— Yerine göre...

— Yerine göre mi? Bu da ne demek?

— Elbette, efendim. 4 ler birbirinin üstünde ise 8 eder; yanyana dururlarsa 44..

Başvekil gülümser ve der ki:

— Biraz daha büyük olsaydın seni maliye nazırı yapardım!

Kazadan sonra

Kadın — Sevgilim, seni gö... rinden öptüğümü hatırlıyorum. Ötesini bilmiyorum!

"Fransız karikatürü"

Victor Hugo'nun İştihalılığı

Viktor Hugo, çokyiyen bir adamdı ve kendisi de bununla övünürdü; derdi ki : "Hayvanat ilmi üç büyük mide tesbit etmiştir : Köpekbalığı, ördek ve ben!"

Yaşlandığı sıralarda da şöyle söylerdi : "Bütün hayatımda bir defa bile hazımsızlık nedir, bilmedim!"

Bir ziyafette davetlilerden piyes muharriri Emile Augier'nin rahatsızlığından dolayı gelemiyeceğini haber verdikleri zaman da demişti ki :

"Hasta mı? Vah vah! hasta olduğuna hata etmiş. Fakat ziyanı yok. Onun hissesini de ben yerim!"

Akıl Hastahanesinde

Hastalardan birinin iyileştiğine kanaat getiren doktor, kendisine artık evine gidebileceğini söyler. İyileşen adam bu haberden hiç de memnun görünmez.

Doktor :

— Nasıl, der, deli olmadığınız halde buradan gitmek istemiyorsunuz. Aileniz var mı?

— Hayır anam, babam yok.

— Evli misiniz?

— Evet.

— Öyleyse neden gitmek istemiyorsunuz?

— Artık deli değilim de ondan.

Zifostan, yağmurdan ve borulardan koruama çaresi

Yazısız Karikatür

Hazır Cevaplık

Duşeş de Maine bir gün misafirleriyle otururken birdenbire sorar :

— Benimle şu duvar saatinin arasındaki fark nedir?

Herkes şaşırır, susar. Fakat Fontenelle hemen cevap verir :

— Saat, geçen saatleri tesbit eder; siz unutturursunuz!

KİLİT TAŞI NE OLACAK ?

Vergi sistemimizin yenileşmesi ihtiyacını, daha doğrusu vergilerimizdeki sistemsizliğin modern mânâda mali bir nizama konması zaruretini bununla alâkadar herkes hissetmekte idi. Nihayet bunu hükûmet de takdir etmiş olacak ki bu sistemi islâh etmek için bazı teşebbüslerde bulundu. Projeler yapıldı, kanun tasarıları hazırlandı, yazıldı çizildi. salâhiyetli zevat tarafından beyanatta bulunuldu : "Şöyle âdilâne olacak, böyle fazla gelir sağlıyacak, mütekâmil bir zihniyetin ifadesi olacak" denildi.

Fakat hiç bir kimse çıkıp da "verginin inikâsına mâni olacak mahiyette şu kararlar alınacak, fiat seviyesi şöyle muhafaza edilecek, bir kriter kabul edilecek, fiatlar bunun yukarısına çıkmıyacak" demedi. Acaba meskût geçilen fakat bu işin kilit taşı olan bu inikâs meselesi ne olacak?

Polis hikâyesi :

SIR VEREN LEKE

"Donald Stone" den tercüme

Günün iş saatlerinde çok kalabalık ve gürültülü olan Londranın büyük sokaklarından birinde, polis müfettişi Price sabahın çok erken bir saati olduğu için tek başına yürüyordu, canı müthiş surette sigara içmek istedi. Kibriti yoktu, birden sevindi. Karşıdan bir adam sigara içerek kendisine doğru geliyordu. Bir elektrik feneninin önüde karşılaştılar :

— Sigaramı yakabilir miyim?

Adam, cebinden bir çakmak çıkararak uzattı. Günün ve gecenin her saatinde müdekkik olan Price'i bu erken saatte sokakta bulunan adam, hafifçe şüphelendirmişti. Bu adam, nadir insanlarda bulunan bir dikkat ve zerafetle giyinmişti, vücutçe kuvvetli ve sağlam yapılı olmasına rağmen soluk benizli idi, asil bir adam olduğu yürüyüşünden, tavırlarından derhal anlaşılıyordu. Çakmağı cebinden çıkartmak için paltosunu aralayınca Price adamın suare elbisesiyle olduğunu gördü, itina ile bağlanmış beyaz kravatı, inci plastron düğmeleri sahibinin giyinmesine çok ehemmiyet verdiğini gösteriyordu, yalnız her cihetçe mükemmel ve temiz giyinmiş olan bu adamdaki bir tek kusur müfettişi düşündürdü. Bu kusur gömleğin ikinci ile üçüncü düğmesi arasındaki bir leke idi, Price'in aldanmasına imkân yoktu, bu bir küçük kan lekesi idi.

Price çakmağı söndürdü, teşekkür ederek sahibine iade etti.

Adam, paltosunu ilikledikten sonra, kısaca :

— Bonsuar !

Diyerek uzaklaştı.

Bir saniye iki adamın bakışları karşılaşmıştı. Yabancının gri gözlerinde sadece bir merak, Price'in gözlerinde ise, mesleği icabı, kan lekesini görünce, bunun nereden gelebileceğini anlamak istiyen şiddetli bir arzu vardı.

Bu adamın gömleğindeki kan lekesiyle nerede olursa olsun geceyi geçirmiş olmasına imkân yoktu. Fakat heyecansız, sakin halinde de hiç şüphe uyandıracak bir cihet görünmüyordu. Fakat Price'in kanaatince bu adam her hangi bir macera ile ilgiliydi.

★

Evans; Londra Şark mahalleleri polis hafiyesi aynı zamanda da Price'in yardımcısı, çalıştığı masadan ikide birde kapıya bakıyordu. Price'in geldiğini görünce sevinerek :

— Nihayet, dedi, Billy Robbins'i yakalamağa muvaffak olduk, daha doğrusu bir saate kadar yakalamış olacağız.

— Denster Etreet cinayeti meselesi mi? dedi. Metroda iken okudum ve derhal geçen vakasının da bu kadın yüzünden olduğuna hükmettim.

Evans :

— Evet, dedi. İki senedir bu kadınla yaşıyor, daha doğrusu kadının parasını sarfediyor. Bu sabah kadın, Billy'nin bıçağı kalbine saplamış, ölü olarak bulundu. Başkasından şüphe etmek mânasız olurdu, Billy'yi şimdi merkeze getirecekler, ben de oraya gidiyorum.

— Ben de geleyim, bu sabah başka işim yok.

Resmî otomobile bindiler. Müfettiş meseleye fazla ehemmiyet vermiyerek sordu :

— Şimdi evinde mi yakalanacak?

— Hayır, bu sabah dehşetli sarhoş olarak bir otele gitmiş; oraya en kuvvetli adamlarımızdan dört tane gönderdim, yakalayıp merkeze getirecekler.

Kendileri de zaten gelmişlerdi, içeri girdiklerinden biraz sonra, kapıda bir gürültü oldu.

İri yapılı, saç baş darma dağınık, elleri kelepçeli bir adamı polisler içeri ittiler.

Adam bağırıp çağırıyor, küfürler savuruyordu.

Komiser :

— Sus! dedi. Daha söylenmeğe çok vaktin olacak; avukatını seçsen daha iyi edersin, hangisini istiyorsun? Anthony Steele'i mi?

Adam :

— Evet, dedi, bana onu gönderin.

Evans'a dönerek :

— Benim bu cinayetle hiç alâkam yok, sen zaten beni yakalatmaktan başka şey düşünmüyordun! Şimdi de üstüme bu iftirayı attın. Bu işi fırsat bilip beni mahvetmek istiyorsunuz, çok iyi tertibedilmiş doğrusu.. Ama sonra görüşürüz !..

Ve kelepçelerden kurtulup Evans'ın üstüne atılmak için müthiş bir hareket yaptı.

Polisler adamı zorla götürdüler, odada kalanlar gittikçe uzaklaşan sesleri daha bir müddet işittiler.

Price, Evans ile tekrar otomobile binip cinayetin işlendiği eve gitti.

Evin kapısında bir sürü meraklı, vakayı öğrenmek için birikmişti.

Orada bekliyen polise, Price :

— Müfettiş daha yukarıda mı? diye sordu.

— Evet, doktorla beraber yukarıdalar.

Merdiveni çıkıp ikinci kata gelince başka bir polisin beklediği kapıyı itip içeri girdiler. Evin dışarı manzarasına göre içi beklenildiğinden daha az fakirce döşenmişti. Bir karyola, koltuklar, halı, duvarlarda resimler, bir komodin üzerinde on on iki kadar içki şişesi, şöminenin önünde de, üzerine bir çarşaf örtülü ceset yatıyordu.

Doktor gitmek üzere idi, Evans müfettişle bir köşeye çekilip konuşmaya başladılar. Price de belki bir şey bulurum diye odadaki öteberiyi tetkike koyuldu, cesetten başka her şeyle alâkadar oluyor ve inceden inceye tetkik ediyordu.

Masanın üstünde karmakarışık duran gazetelere baktı, içlerinden bir mecmuayı cebine koydu.

Evans Price'e dönerek:

— Burada yapılacak bir iş yok, dedi. Cesedi görmek ister misiniz?

— Bu çeşit manzaralardan pek hoşlanmam, herhalde doktorun raporu işi kâfi derecede aydınlatmıştır?

Evans :

— Evet, dedi, Billy'nin bıçağı ile öldürülmüş. Hâlâ saplı duruyor. Serî ve ustaca bir darbe! Evvelce de viski içmişler, pek de ayık değillermiş. Kapıcı kadın Billy'nin gelişini ve gidişini görmüş. Öğleden sonra da saatlerce kavga etmişler. Bu sefer Billy Robbins ipten kurtulamıyacak !

Price "Evet" der gibi başını salladı. Fakat, bu işte normal olmıyan bir şey seziyerdu ve bürosundan daha erken çıkarak canilerin müdafaasiyle şöhret kazanmış Londra'nın meşhur avukatlarından Billy'yi müdafaa edecek olan Anthony Steele'i, ziyarete gitti.

Avukat kendisini nezaket ve biraz da hayretle karşıladı :

— Buyurun Mösyö Price, dedi. Sizlerden biri bana gelince daima biraz şaşırırım. Size ne gibi bir yardıma bulunabilirim?

Price :

— Keşke yardımınız olabilse, fakat zan etmiyorum; hattâ sizi rahatsız etmeme lüzum bile yoktu. Bu işle benim pek de alâkam yok, fakat gelişim Robins'in fenalığından ziyade iyiliği içindir. Bu adamın merhamete lâyık bir tarafı yok ama, vicdanlı bir polisin daima unutmaması lâzım gelen bir nokta vardır ki.

— Ne demek istiyorsunuz?

— Demek istiyorum ki, Billy Robins'in bu cinayeti yapmış olması mümkündür, hattâ kafasında daha kimbilir ne türlü cinayetler işlemiştir ve bunları da yapmıya muktedir, fakat eğer bu defa masumsa, asıl katil cezasız kalacak !

— Tabiatiyle; madem ki siz söylediniz ben de devam edeyim. Bu gibi biçareler, beni dostları telâkki ederler ve bana hakikati olduğu gibi söylemekten çekinmezler. Kapı kapanıp da ikimiz yalnız kalınca, hikâyelerini baştan sona kadar olduğu gibi anlatırlar; iki sene evvel Billy Robbins'i müdafaa etmiştim, o zaman ilk konuşmamızda bana her şeyi anlatmıştı. Eğer anlatmamış olsaydı, davasını kazanamazdım.

— Tabii.

(Devamı var)

Çeviren : Fatma Karay

Çocuklar — Babamız bizim şimendiferimizle oynamayı şimdi ! anlar

"L'Illustré" den

Çocuklar — Bak, babamız yakayı ele verdi. Elma çalmağa bir daha onu getirmiyelim !

"L'Illustré" den

Bir Kralcı Nüktesi

Fransadaki son kralcılık taraftarlarından Leon Daudet'ye biri, gazetesine dercedilmek üzere bir makale gönderir, ayrı bir mektupta da der ki : "Heyecandan virgülleri koymağa imkân bulamadım."

Daudet cevap verir : "Bir daha makale yollarsanız sadece virgülleri koyunuz. Üst tarafını biz tamamlarız."

KRALIN ELİ

Fransa kralı XIV. üncü Lui, müthiş bir av meraklısı idi. Her mevsimde avlanmağa çıkar, bilhassa kış günleri hava ne kadar soğuk olursa olsun eldiven kullanmazdı.

Yine böyle bir kış günüydü. Kralın elleri soğuktan kızarmış, pancar gibi olmuştu. Bu hal, maiyetindeki adamlardan birinin nazarı dikkatini celbetti. Yanındakine :

— Hayret ediyorum, dedi. Kralın elleri morardığı halde yine eldiven kullanmıyor.

Bunu duyan bir köylü, hafifçe gülümsedi ve şu cevabı verdi :

— Merak etme, Kralın elleri üşümez. Çünkü onlar, daima bizim ceplerimizdedir !

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük değildir

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

İngiltere milletleri konseri..

Kömür Havzası Hakkında

Günlük refiklerimizden birinin neşriyatına istinat ederek Zonguldak kömür havzasına dair bir makale yazmıştık. Gerek idaremize gönderilen bir vesikadan ve gerek havzada çıkan (Ata Izi), (Türk Sesi), (Uzun Mehmet) meslekdaşlarımızın yazılarından memnuniyetle öğrendik ki bu neşriyat hakikat hale uymamaktadır.

Zaten biz o makalemizde işletme umum müdürlüğünden umumî efkârı tenvir etmesini beklediğimizi ilâve unutmamıştık.

Birer sureti (AYDEDE) ye gelen tavzihnameden ve neşriyattan öğrendiklerimiz kısaca şunlardır :

1 — 25 yıl önce de ameleye 240 kuruş gündelik verildiği yazılıştır. O devirde amele ücreti 50-60 kuruş arasında idi.

2 — Amele 8 saatten fazla çalışmıyor. Ekip usuliyle iş gördüğünden 8 saatten ziyade çalışmasına da imkân yoktur.

3 — Amele sıhhî şartları haiz pavyonlarda, pamuk şilteli, çarşaflı ve battaniyeli karyolalarda yatmakta, günde 3800-4200 kalorilik üç kap yemek yemekte, her gün mutlak surette sıcak su ile duş yapmaktadır. Bunlara 7 senede 8 milyon lira sarfedilmiştir.

4 — Memurlara mahsus binalarla kulüp ve sairenin çoğu eski idareden devir alınmıştır.

Havzadan gelen resmî malûmat ve neşriyat işte bu merkezdedir; en doğrusu da böyle olsa gerektir.

KALECİK

"Kırmızı"

Ankara bölgesinin şaraplık üzümlerinden yapılmıştır.
Milletlerarası şarap Kongresinde en çok takdir kazanan bir çeşidimizdir.

Tekel

SATILIK GÜZEL BİR ARSA

Göztepede tiren istasyonuna ve çarşıya iki dakika mesafede, Çamlıcanın tertemiz hvasaına karşı, toprağı feyizli, bir villâ inşasına fevkalâde elverişli bir dönümden fazla güzel bir arsa satılıktır. Talip olanların AYDEDE'de muharrir Ertuğrul Şevket'e müracaatları. Mutavassıt kabul edilmez.

Herkesin cebinde bulunması lâzım
Saygı hissinize,
ve sıhhatinize büyük yardımı olan eşsiz keşif, medeni bir ihtiyaç maddesi

SEN - BEN

Kokusundan çekindiğiniz şeyi yemek için size cesaret veren tek müstahzar.
Depo : TÜRKİYE Eczanesi - İstanbul
Ankara Caddesi No. 88 Tel : 23475

Çukur önünde

— (Gazetesini okuyarak) Ne dersin? Hükûmet düştüğü çukurdan kendisini çıkarabilecek mi?

"Fransız karikatürü"

TURSİL

Oksijenli sabun tozunu ısrarla isteyiniz.

TURYAĞ MAMULATI

Sahibi : F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden : Cemal Refik Delibaş
İdare yeri : Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer : Murad KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer : TAN Matbaası

Hanımeli

Türkiyenin En Büyük Kadın Gazetesi

ARALIK SAYISI ÇIKTI

Bütün Yazıları Ciddi, Faydalı, Pratik, Öğreticidir. Renklerle ve Resimlerle Gösterilmiştir.

40 Sayfa 50 Kuruş

İstanbul TAN Matbaası

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası